

Wij beloven plechtig betrouwbaar te zijn

Stel, je hoogleraar heeft gegevens vervalst. Wat dan? Promovendi krijgen er les in. Vandaag leggen de eersten een eed af.

Door onze redacteur

MARCEL AAN DE BRUGH

AMSTERDAM. Wij zullen geen data vervalsen. Wij zullen niet plagiëren. Dat is wat 46 promovendi en masterstudenten van de faculteit Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam vanmiddag hebben beloofd door de eed voor goede wetenschap af te leggen. Ze zijn de eersten in Nederland die verplicht de cursus 'wetenschappelijke integriteit' hebben gevolgd. Als sluitstuk ondertekenden ze vanmiddag de code voor wetenschapsbeoefening, die vorig jaar is opgesteld door de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (zie kader), na diverse gevallen van wetenschapsfraude. Uiteindelijk wordt voor alle promovendi in Nederland zo'n cursus verplicht.

„De cursus heeft me de ogen wel geopend”, zegt student Stefan Breet (25), die de master *philosophy in business research* volgt. „Ik begon eraan met het idee dat het in de wetenschap draait om kennis verwerven. Maar het is me duidelijk geworden dat er veel opportunisme heerst. Het is een heel politieke wereld. Ik had meer van de wetenschap verwacht.”

De Duitse promovendus Thomas Eichentopf (28) vond de cursus juist te theoretisch. Hij zou meer praktische handvatten willen: „Als je klachten hebt, waar moet je dan naartoe? En hoe weet je dat je als klokkenluider beschermd wordt?”

De cursus is een proef van de Erasmus Universiteit, die meer aandacht voor integriteit wil. Twee jaar geleden kwam hier de omvangrijke fraude van internist Don Poldermans aan het licht. Mede daardoor heeft de universiteit vorig jaar de werkgroep

Wetenschappelijke Integriteit opgezet. Die werkt een „breed palet aan initiatieven” uit, zegt voorzitter van de werkgroep Finn Wynstra, die ook hoogleraar inkoop- en leveranciersmanagement is. Zo komt er een centraal systeem voor de opslag van onderzoeksgegevens. En promovendi zullen vaker gecontroleerd worden op de kwaliteit van hun onderzoek.

De cursus bestond uit vier dagdelen. De deelnemers speelden online een spel, waarin ze de rol van fraudeur, klokkenluider of medewerker integriteit konden kiezen. Ze dachten erover na of je integriteit kunt meten. En ze discussieerden veel over bedenkelijke onderzoekspraktijken en dilemma's.

Dat laatste vond Stefan Breet leerszaam. Stel je hebt een artikel ingediend bij een tijdschrift, maar weet nog niet of het geaccepteerd wordt. Dan dient zich plotseling een ander blad aan dat een special wil maken over jouw onderwerp. Je weet dat je een artikel niet naar twee *journals* mag sturen. Wat doe je?

Een ander dilemma: je hoogleraar, tegen wie je erg opkijkt, levert je onderzoeksdata aan. Controleer je die? En stel, je doet dat en ontdekt iets raars, wat dan? „Sommigen zeiden dat ze zo iemand meteen zouden aangeven. Maar zo makkelijk als het lijkt is dat niet, want je bent van die hoogleraar afhankelijk”, zegt Breet.

Het tweede dagdeel van de cursus stond in het teken van de zaak-Poldermans. Iemand van de medische faculteit kwam erover vertellen. Jasmin Khattab (27) vond dat prijzenswaardig. „De boodschap is dat je makkelijk in een soort routine kunt raken zonder dat je het idee hebt dat je iets fout doet”, zegt Khattab, die onderzoekt hoe managers het best leiding kunnen geven aan een team met allerlei uiteenlopende types.

Van alle discussies vond Khattab die in kleine groepjes het best. „In een grote groep van 46 spreekt lang niet iedereen zich uit”, zegt ze. Het is

haar opgevallen hoe zeer meningen uiteen lopen over wat ethisch is en wat niet. Ze noemt een voorbeeld van de cursus. Stel, je hebt hele mooie data verzameld, op één meting na. Khattab: „Ik vind dat je die meting moet meenemen. Maar een andere cursist, die accounting doet, zei dat het standaard is om grote afwijkingen weg te laten.”

Khattab, Breet en Eichentopf vinden vier dagdelen voor deze cursus voldoende. Breet vindt wel dat de delen te ver uit elkaar liggen. Ze waren nu uitgespreid over drie maanden. En alleen deze cursus is volgens hem niet voldoende om fraude te beteugelen.

Wynstra zegt alle commentaren van de cursisten te zullen evalueren.

Dit is de eed

„Hierbij verklaar ik de ethos van goed wetenschappelijk onderzoek hoog te zullen houden, en in mijn wetenschappelijke activiteiten de principes toe te passen zoals omschreven in De Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (VSNU, 2012): Zorgvuldigheid, Betrouwbaarheid, Controleerbaarheid, Onpartijdigheid en Onafhankelijkheid. Ik zal deze principes toepassen in mijn eigen werk, en mij inzetten om deze principes te bevorderen onder andere wetenschappers en in het bijzonder mijn directe collega's.”

